

NIK o viaTOLL

Dzięki uruchomieniu sieci viaTOLL, która umożliwia elektroniczny pobór opłat za przejazdy samochodów ciężarowych po drogach publicznych:

- zlikwidowano nieefektywny system winietowy
- uzyskano zaplanowane przychody
- stworzono warunki do wdrożenia Europejskiej Usługi Opłaty Elektronicznej.

NIK o viaTOLL

Nieprawidłowości:

Ok. 100 bramownic na drogach woj. śląskiego i małopolskiego oraz na odcinku autostrady A2 zostało wykonanych z materiałów, nie spełniających norm, (pęknięte zgrzewane szwy metalowych kształtowników) wprowadzonych do obrotu na podstawie sfałszowanych świadectw odbioru. Zdaniem NIK stwarza to ryzyko dla życia, zdrowia i mienia uczestników ruchu drogowego.

Izba poinformowała o tym Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego oraz Generalnego Dyrektora DKiA.

NIK o viaTOLL

Nieprawidłowości:

Sieć viaTOLL, tworząca układ pomiarowy nie była i dotąd nie jest objęta kontrolą metrologiczną. Tym samym nie została zapewniona weryfikacja rzetelności elektronicznego poboru opłaty całego układu pomiarowego, a co za tym idzie rzetelności w naliczaniu opłat i nakładaniu kar pieniężnych.

Wniosek:

do ministra gospodarki o zainicjowanie prac, które doprowadzą do objęcia sieci viaTOLL (układu pomiarowego służącego do poboru i kontroli prawidłowości uiszczania opłaty elektronicznej) prawną kontrolą metrologiczną, co zabezpieczy możliwość weryfikacji poprawności naliczania i poboru opłaty zarówno ze strony państwa jak i przedsiębiorców transportowych i kierowców.

NIK o viaTOLL

Nieprawidłowości:

Sieć viaTOLL nie funkcjonuje na autostradach koncesyjnych, opłaty są tam pobierane manualnie. To spore utrudnienie dla kierowców jest spowodowane brakiem odpowiednich przepisów prawa, które umożliwiłyby objęcie wszystkich płatnych dróg jednolitym systemem poboru opłat.

Wniosek:

NIK uważa, że należy zintensyfikować prace podjęte przez ministra transportu w celu stworzenia rozwiązań prawnych umożliwiających funkcjonowanie sieci viaTOLL także na autostradach koncesyjnych.

NIK o viaTOLL

Nieprawidłowości:

Wielokrotnie nakładano niesłuszne kary pieniężne na kierowców, z powodu nieuiszczenia opłaty elektronicznej (art.13k ust.1). Kierowców, którzy nie uiścili opłaty elektronicznej, karano w sposób niezgodny z przepisami ustawy. Wysokość kar za przejazd bez opłaty po tej samej drodze krajowej była bowiem uzależniona od liczby bramownic, przez które przejechał pojazd. Prowadziło to do niedozwolonej kumulacji kar za nieuiszczenie opłaty za jednorazowy przejazd tą samą drogą krajową.

Wniosek:

do ministra transportu o wprowadzenie zmian w ustawie o drogach publicznych, które jednoznacznie uregulują zasady wymierzania kar za nieuiszczenie opłaty elektronicznej i tym samym wyeliminują ostatecznie niesłuszne, wielokrotne karanie kierowców za jednorazowy przejazd tą samą drogą krajową.

NIK o viaTOLL

Nieprawidłowości:

Bramownice zostały nieprawidłowo zakwalifikowane do kategorii urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego (BRD).

W konsekwencji ponad 500 bramownic wzniesiono na drogach **bez uzyskania pozwolenia na budowę**, ponieważ urządzenia z kategorii BRD takich pozwoleń nie wymagają. NIK odnotowuje, że co prawda trwają obecnie prace zmierzające do zamontowania na bramownicach urządzeń związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego (np. czujników stacji meteorologicznych).

Przyszłe i potencjalne wykorzystanie bramownic nie zmienia jednak ich podstawowego przeznaczenia, które nie jest związane z ochroną życia, zdrowia i mienia uczestników ruchu drogowego. Tym samym zakwalifikowanie bramownic do kategorii urządzeń BRD było nieprawidłowe.

NIK o viaTOLL

Nieprawidłowości:

Odbiory techniczne bramownic wraz ze wszystkimi urządzeniami przeprowadzono dopiero **po upływie 10 - 14 miesięcy** od uruchomienia sieci viaTOLL. Konsekwencje testowania sieci w trakcie eksploatacji ponosili użytkownicy dróg.

Użytkowanie sieci viaTOLL rozpoczęto mimo braku wymaganego przepisami oznakowania dróg. Chodzi o znaki, które informują kierowców, że przejazd określoną drogą publiczną jest płatny. Pierwsze tego rodzaju znaki pojawiły się na drogach dopiero w październiku 2011 roku (czyli po trzech miesiącach od uruchomienia sieci).

Sieć viaTOLL została uruchomiona pomimo niezakończenia budowy wszystkich planowanych punktów elektronicznego poboru opłaty (uruchomiono ok. 100 z ponad 400 bramownic). Tym samym do września 2011 r. elektroniczny system poboru opłat był nieszczelny. GDDKiA zadbała jednak o interes publiczny i potrąciła wykonawcy z powodu opóźnień blisko 48 mln zł (na tyle oszacowano wielkość utraconych przychodów).

NIK o viaTOLL

Wniosek w kontekście prawa unijnego:

NIK wnioskuje do Prezesa Rządowego Centrum Legislacji, aby zainicjował opracowanie ostatecznej wersji zmian w ustawie o drogach publicznych, które umożliwią **wprowadzenie do prawa krajowego europejskiej usługi opłaty elektronicznej**. Pozwoli to kierowcom na używanie jednego urządzenia do naliczania opłat za przejazd po drogach w całej UE.